INSTRUKCJA BHP: USUWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

instrukcja stanowiskowa (art. 237¹ § 2 Kodeksu pracy, § 41 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP)

Instrukcja nr		**Wersja / zmiana nr**	
Data opracowania		**Obowiązuje od**	

1. Pracodawca, roboty i stanowisko

Pracodawca *nazwa i adres*			
Obiekt i miejsce prac *adres, dach, elewacja, rury, instalacja*		**Wyroby z azbestem** *rodzaj, ilość, gęstość (poniżej 1000 kg/m³: tak/nie), krokidolit (tak/nie)*	
Stanowisko *pracownik w strefie, osoba kierująca, operator odkurzacza*		**Gdzie dostępna instrukcja** *np. przy wejściu do strefy*	
Opracował *imię, nazwisko, funkcja*		**Data i podpis**	
Zatwierdził *pracodawca lub osoba upoważniona*		**Data i podpis**	

- ☐ szczegółowy plan prac usuwania wyrobów zawierających azbest (§ 6 ust. 1 pkt 3 rozp. Dz.U. 2004 nr 71 poz. 649) (nr, data)
- ☐ zgłoszenie zamiaru prac do nadzoru budowlanego, okręgowego inspektora pracy i państwowego inspektora sanitarnego, co najmniej 7 dni przed (§ 6 ust. 2) (data)
- ☐ identyfikacja azbestu: informacja od właściciela albo badanie laboratorium; kopia oceny stanu wyrobów (§ 6 ust. 1 pkt 3 lit. a, ust. 3 pkt 4) (data)
- ☐ przeszkolenie pracowników i osób kierujących przez uprawnioną instytucję (§ 6 ust. 1 pkt 2) (instytucja, data)
- ☐ karta oceny ryzyka zawodowego dla stanowiska (numer i data)

2. Zagrożenia przy robotach

- ☐ wdychanie włókien azbestu przy łamaniu, cięciu, szlifowaniu i wierceniu wyrobu
- ☐ pył na odzieży, skórze i obuwiu, przeniesienie go poza strefę
- ☐ rozpad płyty przy zdejmowaniu, spadające odłamki
- ☐ upadek z dachu, przez świetlik lub przez uszkodzone pokrycie
- ☐ pył przy zamiataniu na sucho i czyszczeniu sprężonym powietrzem
- ☐ przegrzanie w kombinezonie i półmasce, wysiłek fizyczny
- ☐ pył wokół obiektu i na terenie, zanieczyszczone odpady

3. Wymagania wobec pracownika i środki ochrony indywidualnej

- ☐ szkolenie wstępne BHP (instruktaż ogólny i stanowiskowy) i aktualne szkolenie okresowe
- ☐ aktualne orzeczenie lekarskie bez przeciwwskazań do pracy na stanowisku
- ☐ zapoznanie z instrukcją producenta, oceną ryzyka i niniejszą instrukcją
- ☐ szkolenie z uwzględnieniem programu z załącznika do rozp. Dz.U. 2005 nr 216 poz. 1824 (§ 3 rozp. 2005)
- ☐ badania lekarskie przy narażeniu na pył z włóknami azbestu: pierwsze okresowe po 3 latach narażenia, potem co 2 lata, po 10 latach co rok (wskazówki metodyczne, zał. nr 1 cz. II lp. 4 do rozp. Dz.U. 2023 poz. 607)
- ☐ kombinezon z materiału nieprzepuszczającego pyłu, rękawy w nadgarstkach i nogawki w kostkach szczelnie przylegające (§ 11 ust. 2 rozp. 2005)
- ☐ środki ochrony układu oddechowego dobrane w ocenie ryzyka; rękawice, obuwie, okulary (§ 5 ust. 2 pkt 3 rozp. 2005)
- ☐ sprzęt chroniący przed upadkiem z dachu, gdy brak balustrady (§ 6 ust. 2, § 7 rozp. o robotach budowlanych)

4. Czynności przed rozpoczęciem pracy

- ☐ sprawdź, czy plan prac i zgłoszenie są gotowe, a pracownicy znają plan (§ 8 ust. 1 pkt 9 rozp. 2004)
- ☐ ogrodź teren prac, odstęp od ciągów pieszych nie mniejszy niż 1 m, i wywieś tablice „Uwaga! Zagrożenie azbestem” (§ 8 ust. 1 pkt 2 i 3); przy krokidolicie tablica ma w treści słowo krokidolit
- ☐ osłoń i izoluj obszar prac, w obiekcie uszczelnij otwory okienne i drzwiowe (§ 8 ust. 1 pkt 1 i 5)
- ☐ przygotuj wodę do nawilżania (§ 8 ust. 2 pkt 1), odkurzacz podciśnieniowy z filtrem wysoko skutecznym (§ 8 ust. 1 pkt 6; § 15 ust. 3 rozp. 2005) i wyznaczone miejsce na odpady (§ 8 ust. 2 pkt 5)
- ☐ przygotuj folię polietylenową o grubości co najmniej 0,2 mm i znaki zgodne z zał. nr 2 (§ 10 ust. 2 i 3 pkt 1)
- ☐ załóż odzież i środki ochrony układu oddechowego poza strefą; środki jednorazowe wymieniaj po każdej zmianie albo gdy opory oddychania wzrosną (§ 12 ust. 1 rozp. 2005)
- ☐ ustal miejsce przerw, w którym nie ma pyłu azbestu (§ 6 rozp. 2005)

5. Zasady bezpiecznej pracy

- ☐ nawilżaj wyroby wodą przed usunięciem i trzymaj je wilgotne przez cały czas pracy (§ 8 ust. 2 pkt 1)
- ☐ demontuj płyty i rury w całości, bez uszkadzania, tam gdzie to możliwe (§ 8 ust. 2 pkt 2)
- ☐ materiał trwale związany z podłożem odspajaj tylko narzędziami ręcznymi lub wolnoobrotowymi z miejscowym odciągiem (§ 8 ust. 2 pkt 3)
- ☐ zdemontowane wyroby i odpady zabezpieczaj codziennie i składaj w wyznaczonym, zabezpieczonym miejscu (§ 8 ust. 2 pkt 5)
- ☐ półmaskę zdejmuj i filtr zmieniaj dopiero po wyjściu ze strefy (§ 12 ust. 2 rozp. 2005)
- ☐ przerwy rób w miejscu, gdzie nie ma pyłu azbestu (§ 6 rozp. 2005)
- ☐ po przekroczeniu najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłu wstrzymaj pracę, wróć do niej po stwierdzeniu, że stężenie nie przekracza wartości dopuszczalnej (§ 7 ust. 1 i 2 rozp. 2005)

6. Czynności po zakończeniu pracy

- ☐ usuń pył ze strefy odkurzaczem podciśnieniowym albo na mokro (§ 8 ust. 1 pkt 6; § 15 ust. 3 rozp. 2005)
- ☐ odpady pakuj w folię polietylenową co najmniej 0,2 mm, oznakuj i nie mieszaj z innymi odpadami (§ 10 ust. 3; § 9 ust. 2 rozp. 2005)
- ☐ odzież i obuwie oczyść na mokro albo urządzeniem z filtrem wysokiej skuteczności i trzymaj osobno od własnej odzieży (§ 14 ust. 1 rozp. 2005)
- ☐ stanowiska, drogi i maszyny oczyść pod koniec każdej zmiany (§ 15 ust. 2 rozp. 2005)
- ☐ wykonawca składa właścicielowi pisemne oświadczenie o prawidłowym wykonaniu prac i oczyszczeniu terenu, przechowuje je co najmniej 5 lat (§ 8 ust. 3 i 4)

7. Zakazy

- ☐ praca bez nawilżania i bez ograniczania pylenia (§ 8 ust. 2)
- ☐ jedzenie, picie, palenie, trzymanie rzeczy osobistych i przebywanie bez potrzeby w strefie (§ 13 rozp. 2005)
- ☐ zdejmowanie środków ochrony układu oddechowego w strefie (§ 12 ust. 2 rozp. 2005)
- ☐ ręczne zamiatanie na sucho i czyszczenie sprężonym powietrzem (§ 15 ust. 3 rozp. 2005)
- ☐ regenerowanie filtrów i ponowne użycie worków odpylacza (§ 16 rozp. 2005)
- ☐ mieszanie odpadów z azbestem z innymi odpadami (§ 9 ust. 2 rozp. 2005)
- ☐ używanie odzieży i obuwia ze strefy poza miejscem pracy (§ 14 ust. 2 rozp. 2005)

8. Sytuacje awaryjne

Pracownik niezwłocznie zawiadamia przełożonego o zauważonym wypadku albo zagrożeniu życia lub zdrowia i ostrzega współpracowników oraz inne osoby w rejonie zagrożenia (art. 211 pkt 6 Kodeksu pracy). Przy bezpośrednim zagrożeniu dla zdrowia lub życia pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, a jeśli to nie usuwa zagrożenia, oddalić się z miejsca zagrożenia, zawiadamiając niezwłocznie przełożonego (art. 210 § 1 i 2 Kodeksu pracy).

Sytuacja	Co robi pracownik
Rozpad płyty, pylenie	
Rozdarcie opakowania z odpadami	
Przekroczenie stężenia, awaria odciągu	
Zdjęcie maski lub rozdarcie kombinezonu w strefie	
Upadek z dachu	

Numer alarmowy		**Przełożony** *imię, nazwisko, telefon*	
Osoba udzielająca pierwszej pomocy *imię, nazwisko, telefon*		**Apteczka, gaśnica, wyłącznik zasilania** *gdzie są*	

9. Zmiany instrukcji

Data	Zakres zmiany i przyczyna	Kto zmienił	Podpis

10. Potwierdzenie zapoznania z instrukcją

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wersja instrukcji	Data	Podpis
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					

Pracodawca wydaje szczegółowe instrukcje i wskazówki dotyczące BHP na stanowiskach pracy (art. 237^4 § 2 Kodeksu pracy), a pracownik potwierdza w postaci papierowej lub elektronicznej zapoznanie się z przepisami i zasadami BHP (art. 237^4 § 3). Instrukcje dotyczące obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych pracodawca udostępnia pracownikom do stałego korzystania; powinny w sposób zrozumiały wskazywać czynności przed rozpoczęciem pracy, zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania pracy, czynności po jej zakończeniu oraz zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych (§ 41 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie ogólnych przepisów BHP). Treść techniczną dostosuj do instrukcji producenta i oceny ryzyka zawodowego. Usuwanie azbestu: § 2, 4, 6–8 i 10 rozporządzenia z 2 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2004 nr 71 poz. 649, zmienione rozporządzeniem z 5 sierpnia 2010 r., Dz.U. 2010 nr 162 poz. 1089) oraz § 1–16 i załącznik do rozporządzenia z 14 października 2005 r. (Dz.U. 2005 nr 216 poz. 1824, w tekście „rozp. 2005"). Paragrafy bez dopisku pochodzą z rozporządzenia z 2004 r. Instrukcja stanowiskowa uzupełnia szczegółowy plan prac i zgłoszenie. Ich nie zastępuje. Przepisy mówią o przeszkoleniu przez uprawnioną instytucję, ale nie określają, jaka to instytucja ani jaki dokument je potwierdza.